

თეატრი სსსრ-ებში

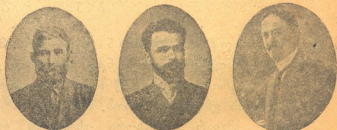
სათეატრო სალიტერ. ჟურნალი

№ 13 — 1917 — კვირა, მარტის 26

1917

რევოლუციის გმირები

ის: რამიშვილი არ. ვარჯაძე გიკა ხაშიძე
1 სათათბიროს დე-საქარფელს ავ-კავკასიის კომისა-
პუტატი, გადაახ-ტონომის მოცი-რალ დანაშნული,
ლებული, პეტრო ქული გარდაც. 4 ავტონოპისტი, ნი-
გრადს დაბრუნდა. წ. შესრულ. გამო ჰიერი ორატორი
ავტონომი. ბაგო სამართმელორისა შამერტლით!

მეც ავჰიკიკილი

ტიტველა მოველ ბნელ ქვეყანაში,
მზესა ვიზხოვდი, — არავენ მოსეა,
ვწუხდი იმის რვის, რომ იყო შორს ცა,
და დავლიოდი სვედის ყანაში.

ცხოვრების წიგნი თვალწინ დავიდე,
იქ ამოვკრეფე მარგალიტები,
გაფურქქენ ისე, როგორც კვირტები,
და სატრფო გულის იმით ვაღიდე.

და დღეს, როდესაც ტეცხლის ფრთოსანი
თვალით ვიხილე, გამომეცხადა, —
ფრთები შევისხი, აფერინდი ცადა,
და ავკიკიკილი მისი მგოსანი.

გ. რუხაძე

მოქალაქენო! მხარი მიეცით
 ახალ მთავრობას ღ ზურგი გაუმაგრეთ.
 გაუმარჯოს დამფუძნებელ კრებას!

ამსანაგებო!

დამფუძნებელ კრებას უნდა მოსთხოვოთ
 საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია!

ჩვენ ირწმენა

როდესაც ჩვენი ჟურნალი დაარსდა, ჩვენი მიზანი იყო განსაკუთრებით ხელოვნების სამსახური ჩვენი შეძლებისა და ცოდნის კვალობაზე.

რუსეთის სინამდვილე ისეთი იყო, რომ ამგვარ სამუდგრებში დარჩენა არ შეიძლებოდა; გული, გონება ითხოვდა, ძალას გვატანდა, ამა თუ იმ საზოგადო, საქიბოროტო კითხვებისთვის ანგარიში გავგეწოა, პასუხი გავგეცა.

დღეს კი ისეთი ხანა დაგვიდგა, იმისთანა ვაზაფხული გავითენდა, როდესაც ყოველისფერი და ყველა სწორედ საზოგადო კითხვებს უნდა ემსახუროს.

ამგვარი სამსახური უსათუოდ ითხოვს გარკვეულ, ჩამოყალიბებულ რწმენას, საზოგადო შეხედულებას.

წინეთაც და დღესაც ჩვენ ვიზიარებთ ფართო დემოკრატიის რწმენას, ვემსახურებოდით და ვემსახურებით ჩვენი პატარა ძალღონის კვალობაზე დემოკრატიის იდეალებს.

დემოკრატიის სუკეთესო მდაროში ჩვენ მიგვიჩნია საზოგადოთ სოციალდემოკრატია.

ამტომ სოციალდემოკრატიის დროშას ჩვენ ვთვლით ჩვენ საკუთარ დროშათ.

პროლეტარიატის საბოლოო მიზანია სოციალიზმი, — გზა ამ მიზნისკენ — კლასთა ბრძოლა.

ჩვენ ეს ღრმათა გვწამდა და გვრწამს, მაგრამ ეს იმას კი არ ნიშნავს, რომ ჩვენში არსებულ სოციალდემოკრატიულ პარტიას ყოველისფერი დავეთანხმით.

მიუხედავათ იმისა, რომ ჩვენს დემოკრატიში ყველაზე უფრო შეგნებული, დაწინაურებული, შეკავშირებული, გაწრთენილი და მებრძოლი მუშა ხალხია, მას თვისი თავისათვის საკუთარი სახელი ვერ უწოდებია და ჰგონია, თუ საკუთარის სახით, საკუთარის მეომბით გამოვედი ცხოვრების ასპარეზზე, ამით მუშათა კლასის ინტერესი წააგებსო.

ძველი შეცდომაა, რაც ჩვენის რწმენით უნდა გასწორდეს და გასწორდება კიდევ.

მიუხედავათ იმისა, რომ ჩვენი ცხოვრება საკმაოთ განვითარებულია, ჩვენებურ სოციალდემოკრატიას კიდევ ვერ გაუბედნია თავის თავს ქართველი უწოდოს, თითქოს ქართველობა სათაკილო, სამარცხვინო, ან სახარალო იყოს მუშათა კლასის ინტერესისათვის.

ძველი შეცდომაა, რაც, ჩვენის რწმენით, უნდა გასწორდეს და გასწორდება კიდევ.

საქართველოს მუშა ხალხი ღირსია იმისი, რომ ის შეადგენდეს ქართულ სოციალდემოკრატიულ პარტიას და მუდამ სხვის სახელს არ ატარებდეს.

გავგიღონია, ასეთი გამოყოფა გათიშვას გამოიწვევს და პროლეტარიატის ინტერესს ანებებსო.

შემცდარი შეხედულებაა. პოლიენტსა ჰყავს საკუთარი პოლონური სოციალდემოკრატიული პარტია და მიუხედავათ ამისა იქ არავინ არა ჰფიქრობს, როგორც ჩვენში, ამით მუშათა კლასის ინტერესს ვაზიანებთო. ღიტვასა ჰყავს საკუთარი

სოციალდემოკრატიული პარტია; უკრაინასა ჰყავს საკუთარი სოციალდემოკრატიული პარტია, ებრაელებს.

ჩვენც რომ ჩვენი საკუთარი სახელი ვატაროთ, ამით მუშათა კლასის ინტერესი არაფერს არ დაჰკარავს, ისე როგორც არ დაჰკარავს პოლონეთში და სხვაგან.

საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია ითხოვს ეწინააღმდეგება სოციალდემოკრატიის მიზანს, მუშათა კლასის ინტერესებს.

პოლონეთში სოციალდემოკრატია ითხოვდა პოლონეთის ტერიტორიალურ ავტონომიას, დღეს კი სრული დამოუკიდებლობის მოპოვებას ცდილობს.

ლიტვაში სოციალდემოკრატიული პარტია ითხოვს ლიტვის ტერიტორიალურ ავტონომიას.

უკრაინა, რომელსაც ძალიან ბევრი რამ აქვს რუსეთთან საერთო, უკრაინის ტერიტორიალურ ავტონომიას ითხოვს საკუთარი სოციალდემოკრატიის პირობით.

ჩვენი სოციალდემოკრატია კი საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომიის წინააღმდეგია.

ჩვენის რწმენით ეს არა თუ ღიდი შეცდომა, ღიდი დანაშაულია ისტორიის წინაშე. ქართველი ერის კეთილდღეობა, ქართველი მუშათა კლასის სახელი და ღირსება მოითხოვენ, რომ ეს შეცდომა რაც შეიძლება მალე გასწორდეს

ასეთია ჩვენი რწმენა.

ისტორიის ჩარხი უკუღმა არა ტრიალებს; კემპარტება ყოველთვის იმარჯვებს. საქართველოს ტერიტორიალური ავტონომია და მის სამხედროებში მოქმედი ქართული სოციალდემოკრატიული პარტია კემპარტება, რომელმაც უსათუოდ უნდა გამიმარჯვოს.

ამ კემპარტების გამარჯვებას ვემსახურებოდით და ვემსახურებთ აწიცი.

განთიადი შორს აღარ არის.

ამოდის, ნათდება.

უბრუნო სსუბარო!

— საიდან მოიხარ პეტრე?

— ყრილობა იყო შენი ქირიმე, ქალიდან ჩამოსულან და სუყველას მოქალაქეებს

გვიძახიან. მე სადაური მოქალაქე ვარ შენი ქირიმე, ორჯერ არა ვყოფილვარ ქალაქში.

— ეჰ, ჩემო პეტრე, მოქალაქე განა იმისა ნიშნავს, რომ უთუოდ ქალაქში სცხოვრობდე!

— მა რას ნიშნავს შენი კენესა მე?

— ძველი მთავრობა მოისპო. ეს ხომ იცი, ჩემო პეტრე. მის აღდავს ახალი მთავრობაა, ძველმა მთავრობამ მოიგონა სახელეობი—გლეხი, თავადი, აზნაური, გლეხთან შედარებით თავადს და აზნაურს მეტი უფლება ჰქონდათ, მეტი პატივისცემა, გლეხს კისრისკვრით გააფხვებდნენ გზის გასაკეთებლათ, ბეგარაზე, თავადსა და აზნაურს კი ვერა.

ახლამ მთავრობამ ყველა ეს სახელები გააუქმა, ყველა გაათანაწორა: აღარც გლეხია, აღარც აზნაური, აღარც თავადი.

მაშ რა უნდა დაგიძახო ახლა ჩემო პეტრე—გლეხი? გლეხი რომ აღარა ხარ! თავადი? აზნაური?

მაგრამ არც ერთი ხარ და არც მეორე, რადგანაც ვინც იყვენ თავადი და აზნაური, ისინიც აღარ არიან.

გლეხის, აზნაურისა და თავადის ნაცვლათ ახლა შემოდებულა ერთი სახელი—მოქალაქე, წინანდელი თავადი, აზნაური და გლეხი დღეს ყველა თანასწორია, ყველა მოქალაქეა.

— ახლა-კი მიგვხედი შენი ქირიმე, თავადების საქმე რომ წასულა მეცა ვხედავ, მაგრამ ბევრი ქომაგი-კი ჰყოლია და ჩვენისთანა უსწავლელ ხალხს-კი გვატყუებენ.

— ვინ მოგატყუა პეტრე?

— ვინა შენი ქირიმე და ერთი მოლაპარაკე გამოვიდა და — ძმეო და მოქალაქეო! სულ ასე გველაპარაკებოდა, ჯერ თავა შეგვეყვარა სუყველასა და მერე კი შემოგეპარა: ავტონომია უნდა მოვითხოვოთო. ჩვენ რა ვიცით შენი კენესამე, ავტონომია სასმელია თუ საქმელი, უსწავლელი ხალხი ვართ. რაღაცა კი გვეგონა და ვიღრიალეთ სულ ყველამ: მოვითხოვოთ, მოვითხოვოთო.

თურმე ნუ იტყვით, ავტონომია ბატონყმაბა ყოფილა და ის უღმერთო ისა, აკი ყელსა გვჭრიდა.

— მერე ვინ გითხრა ჩემო პეტრე, რომ ავტონომია ბატონყმობაა?

— მეორე მოლაპარაკე განვივიდა და იმან აგიხსნა: რასა სწაიღიხართ ძმებო და ამხანაგებო, ავტონომია ბატონყმობა არისო. ამის შემდეგ პირველმა კიდევ დააპირა ლაპარაკი, მაგრამ აღარავინ აღარ დაუჯერა: არ გვინდაო, წადი, დაიკარგეო.

— სიცრუეა ჩემო პეტრე, სიცრუეა. აბა როგორ უნდა დაიჯერო, რომ დღეს ბატონყმობის აღდგენა შეიძლებოდა კიდევ. ავტონომია ბატონყმობა-კი არ არის ჩემო პეტრე, არამედ სულ სხვა რამე.

ჩვენ ჩემო პეტრე ქართველები ვართ. ქართლში, კახეთში, იმერეთში, რაჭაში, გურიაში, სამეგრელოში, სვანეთში, ლეჩხუმში, აჭარაში— ყველგან ქართველებია და სულ ყველა— ქართველი, იმერელი, რაჭველი, მეგრელი, გურული, სვანი, ლეჩხუმელი, აჭარელი— ყველა ერთად შევადგენთ ერთ ქართველებს; ჩვენი სამშობლო, ჩვენი მიწა წყალია საქართველო, საქართველოს თავი ქალაქი თბილისი.

ჩვენ ყველა ქართველები— ქალბერიც და მამაკაციც ც—ავირჩევთ ჩვენ შორის სანდო პირებს, ისინი შეიკრიბებიან დრო და დრო თფილისში და მოაწყობენ ჩვენი ქვეყნის საქმეებს. გაიყვანებენ გზებს, გახსნიან სკოლებს, საავთმყოფოებს; საცა მოსავალი არ იქნება იქ ხალხს დაეხმარებიან, დიდ მემამულეებს ჩამოართმევენ ზღამეტ მიწებს და ხალხს გადასცემენ. თუ იმათ კანკებში შევატყუეთ, რომ ჩვენს საქმეს რიგიანათ ვერ ასრულებენ, დავითხოვთ და სხვებს ავირჩევთ.

ჩვენ თვითონ ავირჩევთ პოლიციას, რომელიც ქურდობასა და ავაზაკობას მოსპობს, ჩვენ თვითონ ავირჩევთ მოსამართლეებს, რომლებიც ყოველ საქმეს სამართლით ვაარჩევნენ. ერთის სიტყვით ჩვენს ხელში, ხალხის ხელში იქნება ყოველისფერი, უფროსი ბატონი და მბრძანებელი არავინ არ გვეყოლება. რასაც თვითონ ხალხი და მისგან არჩეული პირები გადაწყვეტენ და დაადგენენ, ის უნდა ასრულდეს მხოლოდ. ამის ასასრულებლობაც არჩეული კაცები გვეყოლება და ჩვენ-კი არ ვიქ-

ნებით იმათი მორჩილი, ისინი იქნებიან ჩვენი მორჩილი. როდესაც-კი დავინახავთ, რომ ისინი ქვეყნის კარგათ ვერ ემსახურებიან, მაშინათვე გადავყენებთ და მათ ალვას სხვებს ავარჩევთ. აი ეს არის, ჩემო პეტრე, ავტონომია. აბა ერთი სინდისის ქვეშ მითხარი, სად არის აქ ბატონყმობა?

— რასა ბძანებთ შენი ქირამე, ე რა მითხარი? რომელს დაუჯერო ახლა, მე თვითონ არ ვიცი.

— შენ ხომ იცი, ჩემო პეტრე, რომ მე შენ არ მოვატყუებ.

— როგორ არ ვიცი, მაგრამ იმან რაღათ მოგვატყუა, ავტონომია ბატონყმობა არისო? — არ მოქცეულია კარგათ, ჩემო პეტრე. ყველა მოლაპარაკე სიპართლე უნდა გითხრას და, რას აირჩევთ და რას მოიწონებთ მერე, ეს თქვენი საქმეა.

ფ. გ. მ. მ.

იცან თავი შენი!

თუ შენ თავს არ იცნობ, — სხვას ვერ გიცნობ. თუ შენი უფლებას და მოვალეობას შეგნებულად არა გაქვს, სხვის უფლებასაც და მოვალეობას ვერ შეატანებ, უფლებ ფასს აღსდებ.

სწორედ ასეთ მდგომარეობაშია ჩვენი საზოგადოებისა და დემოკრატიის ერთი ნაწილი.

სხვაისთვის თავგადასმედვარებს, თავისი თავი დაგვიწყობია, თავისი უფლებებისა და მოვალეობის უფიქრად სხვათა უფლებებისა და მოვალეობის განკარგვა-დაცვა მიხსნად დაგვიხსნიან.

ეს კი ისეთი შეცდომაა, რომ საკუთარი უფლის გამოწას უდრის.

ამას ისტორია არ გვახატავს. ჩვენში ზარტოულმა ფინანსობამ კიდევ ერთხელ წამოჭყო თავი და გამომუშადა: ისეთი კიდეოთი უმასპინძლებიან ერთი შეიარეულ, რომ კაცის უფრთ არ მოქსმინება.

საზოგადოება ეს, დასაგმობია ურთიერთისაგან ასეთი გათიშვა ასეთ დიდებულ ისტორიულ სანაშ.

ჩვენსა თუ სხვათა წერილებში (ჩვენს უფრ-ნაშში), არა ერთხელ გვარჩევია, რომ აუდილებად უნდა მოხდეს შეთანხმება ისეთი საკით-

ხის შესახებ მაინც როგორც ჩვენს სამშობლო ქვეყნის უოფნა—ან უოფნა.

დღეს კი შეთანხმების ნაცვლად სწორედ ამ ჩვენი ქვეყნისა და მისი დაბნელებული ხალხის სასულიერო სხვადასხვა მართლმადიდებლურ ურთიერთის შესახებ: ღამის არს ფეხი ჭრან და დაღვარან, რაც რეკლამისთვის მოკვდილია.

ერთი მხრივ მკობრის აბრეშუბის ხალხთან, ერთი მკობრის აბრეშუბის.

გაბუნებულად ჩვეულებრივი მკითხველი კი, ის, ვისაც გაბუნებულებს მარტო, გაშეშებული შეჭურვების ერთად და მკობრის, ანუ გულტანტანტან, სმატკაშენილი ზურგს უბრუნებს.

— ფეხდაღმართები ფეხდაღმართი არის, ბატონ-გმობის მკობრისა; ავტონომია ქსურთ, ეს კი სხვა ერთშია შუადღის და მკობრის ჩამოაგდება, ხალხს ხალხისგან გასთამაგს, ერთ ერთ მკობრზე გაბატონებისა, — იმისთან ვითომდა „სოციალდემოკრატები“.

— სოციალდემოკრატები ქვეყნის მკობრები არიან, მამულის მკობრები, სამშობლოს ურმეფელებია და სს., — ამბობენ „სოციალდემოკრატები“.

და ჩვენი დროის სიტუაციისა და რწმენის თავისუფლებისათვის მუხრამდინი იქამდის მიადან, რომ მიწინააღმდეგე ახრის კაცს მუშტით ახუმებენ...

ასეთი ძალადობა, სინდისისა და რწმენის დაჯახება ქვეყნის სივალბეს: ხშირად ის სოციალდემოკრატის ანუ სოციალდემოკრატის, ვინც თავისი მდგომარეობით არა თუ სოციალდემოკრატია, უბრალოდ დემოკრატის კი არ შეიძლება იყოს.

მთელი ამოდენა განჯში კი ატეხილია ავტონომიის შესახებ.

თითქოს არ შეიძლება სოციალდემოკრატის იმავე დროს ავტონომისტი იყოს, ე. ი. თითქოს საერთაშორისო მუშათა ძმობა-ერთობის მქადაგებელი არ შეიძლება თავის სამშობლოში, თავისთან შორის, თავისი უფლებჩვენების მოწვევობას თვითონვე ცდილობდეს საკუთარი წეს-კანონებით და იმავე დროს საერთო სახემწიფოს არ გამოკრინოს.

რა არის ავტონომია?

ეს სიტყვა შემდგარი ბერძნული სიტყვებისგან: ავტონ—საკუთარი, თავისი და ნომოს—

კანონი, სამართალი, ე. ი. საკუთარ კანონმდებლობა, თვითმართებლობა.

განსახებში თუ სიათბობის აღმასრულებელმა კომიტეტმა იმიტრამ არ დაამხო ძველი მთავრობა, რომ თვითმმართველთაგან დაკანონებულად თვითმმართველნი ხელშეწყობი უსამართლობა ძირფეხიდან და მკობრის და ხალხის თვითმკობრებისა და თავისუფლებისათვის ეზა გაკანონა?

განსახებდა, ერთი მკობრის მიწინააღმდეგე რწმენის მიმდევართაგან შემდგარი ხალხის მთავრობამ არ გამოაცხადა პოლიტიკური პინისტია, საწმუხნობის, სინდისისა და რწმენის თავისუფლება; განსახებ მთავრობამ არ გამოაცხადა აღმანის, მიწადაქვის განთავისუფლება და ერთა თავისუფლება?

განსახებდა დღეს მთელ რეკლამისთვის რუსეთში აღმასრულებელი კომიტეტები ავტონომიურად არ მოქმედებენ და თავის სასოფლო, საუბნო საქმეებს ისე არ აწეობენ, როგორც ადგილობრივ მართლებს მოუხდება და საერთო მოძრაობას შეეთანხმება?

და განსახებ თავისთვის უფლებას შეზღუდავს, როდესაც მკობრის, საქართველო თავის შინაურ საქმეებს საკუთარ წესებით, საკუთარი კანონებით განაგებს? განსახებ რამე აცხადებს, რომ საქართველოში საკუთარი სამშობლოს სამეურნეო-საკუთარი და კულტურულ-ეკონომიკურ გაფურცლებისთვის საკუთარი ჯიბიდან თანხა საკუთარ დადებნილი კანონების თანხმად გადადის?

განსახებ გლეხი თუ მუშა იმიტრამ არ გამოაცხადოს კავშირის რეკლამისთვის, რომ ერთმა კუთვნილი მიწა მიდოს, მკობრე დარსულები, პოლიტიკურ უფლებანი და საერთო მდგომარეობა გამოეფიჭოს?! მერე ვინ და რანაირმა წესწამებადებამ უნდა მანამკობრის ხალხს საკუთარ სამშობლოში საკუთარი მართვა-გამგებობა მიწაწაბლი და პოლიტიკური უფლებანი, თუ არა ტერიტორიალურმა ავტონომიამ?..

ვისთვის, ვისთვის უფრო საჭიროა საკუთარი მიწა-წყლის შენარჩუნება, სამშობლო ენა, სამშობლო ენაზე სწავლა, მოსამართლეობა, გელესია და სს., თუ არა (უფრო მეტად) იმავე გლეხისა და მუშისთვის?!

დაად, როდესაც ეს ასეა, ხალხის გუშმა-

როტმა მოყვარულმა მსოფლივ სიმართლე უნდა გადარსდეს ხალხს და არა ჭიკაძეობა.

დღეს კი მარტოული ფინანსობით გატარებული სკანდინავია, ნამდვილ აზრს, ახელებენ და წარმართა ღათაობით უნდათ გაიტანონ ლელო როგორც მიტინგებზე, ისე გასუბუბო.

სინდვლია და შეუწინააღმდეგო.

ვიმეორებთ, დღეს განთავითებული ლოზუნგები არ გამოდგება, რეჟიმებისგან მომხდულ უფლებათა განმტკიცების მოვლის ჩვენის ძალდონით უნდა ვინდობოდეთ, საქმით მისწრაფება—ძველი წესწესობების საშუალებად დასამართება,—საერთო ძალდონით უნდა მოხდეს, ამ კითხვაში რუსეთში მტკიცებები უფლებები ერთხანი ვართ და ერთადვე უნდა ვიფიქროთ, მაგრამ ამაღროს კაცთა და ერთა უფლებათა განმტკიცებას ხელს არ უნდა შელიდეთ, რადგან რეჟიმული უფლების ერთი მთავარი მიზანი სწორედ ესეა აზრის. არ უნდა დაფიქროთ ის, რად ასე მიმივღადად ანგვიან საქართველოს უფლება შედეს, რა ერისა და სარწმუნოებისა უნდა იყოს იგი; სახელდობრ არ უნდა დაფიქროთ, რომ ჩვენი ქვეყანას მთლიანად რა ტიპის უფლებები აქვდა, როგორც მივხატოთ ერის თვითმმართველობის ქვეშეუფლებო და როგორც უხეხ ტომი,—სხვა ერთი.

ამ ერთს, ამ ჩვენს ქვეყანას და მთავრებულმა კრებამ უნდა აღუდგინოს უფლებად მართლმართლ უფლება, მონაწილის ტერიტორიალური ავტონომია. ამისათვის უნდა მოეპოვებოდეს ხალხი.

ხალხში ნათქვამია, ეს წელიწადში მსოფლივ ერთხელ გაიხსნება და და ვინც ამ წუთს მთასწრებს და ზეცას შეხედავს, ბედს ექვევას.

განახლებული რუსეთის დღევანდელი მტკიცებობის სწორედ ამ განხილვად ეს მოვალეობებს და ბრალი იმისი, ვინც დროით და დრომდ არ შეხედავს.

ქართველმა სოციალდემოკრატმა უნდა მიიღოს ეს საკითხი, ე. ო. შეიწინააღმდეგოს და ხალხს სისწორით აუხსნას ტერიტორიალურ ავტონომიას დიადი მნიშვნელობა, რომ დამუფიქრებულ კრებისათვის მიზად ვიფიქროთ.

ეს ლოზუნგი—ტერიტორიალური ავტონომია—მსოფლივ და სწორედ ჩვენს სოციალდემოკრატმა, მისმა მიმდევარმა მმართველმა ხალხმა უნდა დაისახოს მიზნად და არა სხვადასხვა თა-

ვად-ახსარულმა ანუ ვიწრო სოციალდემოკრატმა მარტოებმა.

დღეს ჩვენი ხალხი მთლიანად რეჟიმის ახალ სარბიელზე გამოდის და მისი ნაბიჯები შემდგომი ანუ უახლო არ უნდა იყოს.

ქართველმა სოციალდემოკრატმა მარტოებმა რომ ავტონომია შეიწინააღმდეგოს, განა ამით იგინი სპირიტუალური სოციალდემოკრატის ჩამოშორდება, განა ინტერნაციონალს გამოეთქვამს?

არა და არა!

დღეს ავტონომიის მიღება უფლებად სოციალდემოკრატს და რეჟიმული მარტოებს გააერთიანებს; და ამით შეერთებულ გამოხედვას უფრო შეტი რიხი და ზნაუი ექნება.

ამით ჩვენ არავის არაფერს ვაკლებთ, საკუთარ თავს ვინდობთ და სხვათაგან უფრო ფასს დავსდებთ.

ნურაფრი იფიქრებს, ვითარცა რადიკალს საქართველო ავტონომიას მიიღებს, ამითი სხვა ერებს შეაფიქრებს.

ტყუილი შიშია, უსაფუძვლო მიზნობი.

საქართველოს უფლებად მიღების ხალხი, თუ იგი ერთხელ საქართველოსი, ისე მოეწიება, როგორც მისი საკუთარი სარკველობა მითითებს. ასე იყო და იქნება კიდევ.

დემოკრატულ საფუძვლზე ადგილები ავტონომიური საქართველო უფლებას ტკბილი ძუძუს მარტოებო იქნება, როგორც დემოკრატულ პრინციპებზე დამყარებული ქვეყანა.

ეს კერძოდ ჩვენთვის, მაგრამ საერთოდ რუსეთის რეჟიმული უფლების კეთილად დახვედრების სწორედ ამის გვიჩვენებს, რომ უფლებად ერთი და მთავარი იქნება, რათა მის მიხარს უკერძოდ მთელი ხალხი და ერთხელ ზურგს უმაკრებდეს ახალ მთავრობას.

დემოკრატული უფლების სინო ნიკოლოზ რომანოვი, სამეფო გვირგვინი აჭხადა და ხალხს დაჭხურს:

ახლა ხალხზე და მთავრებულ შეიშენებს თუ არა ამ გვირგვინს.

ხალხმა უნდა შეიშენოს, და ეს მამინ იქნება, რადგან დიდ რუსეთში მტკიცებები ერთხელ, მთ შორის საქართველოც, საკუთარ ცნის ქვეშ საკუთარი ზრახვა-ფიქრებით თავისუფლად ამოისუნთქვენ.

მაშ, ამხანაგებო, ნუ აუფნებთ და აღარუთ
ის, რაც ასე საჭიროა ზეწი ერის წარმატებისა
და რუსეთის რევოლუციის გაფურჩქინისათვის.

ვიცნათ თავი ზეწი!|
გაუმარჯოს რუსეთის რევოლუციას!
გაუმარჯოს რუსეთის მებრძოლ დემოკრა-
ტიას—შუშა ხაღხს და ჟარს!

გაუმარჯოს საქართველოს ტერიტორიალურ
უკონომიას.

იოსებ იმედაშვილი

ქ. თელავი.
მარტის 19, 1917 წ.

ქ ა ლ წ უ ლ ი

შეიყვარა ასულმა შორეული სახე შო-
რეულ ვაჟისა.

შეიყვარა ჩუხჩუხა რუ, ველურ ვარ-
დით შემკობილი.

შეიყვარა კლდის ნაპრალი, რუს პირს
მღებარე... იმ ქვიდან ესმოდა ნართავი ხმები
დამწველ ტრფობისა.

მასზე იჯდა ეჟმს მწუხრისას, მთვარი-
ან ღამეს სიმღერის ღმერთი, ოცნების ყრმა,
ვაჟი ღამაზი და ტკბილ ხმათა ჩქერში ალივ-
ლივებდა რულში ვანაბულ ზურმუხტ ბუ-
ნებს.

რუ რაკაკებდა და მის მკერდზე მო-
ციმციმე ვერცხლის ფერ ქველში, ვით მარჯა-
ლიტნი, სცივოდა ხმები სიმთა ბგერისა...

და იქ, ტყის პირად, მწვანე ველობ-
ზე, ბროლის კოწკში, აივანზე გადმოშ-
დგარი, თმაღულილი ქალწული ტრფობის
ცეცხლში იწვებოდა, იფერფლებოდა, სიმღე-
რით მთვრალი, ლოცვად შემდგარი სიყვარუ-
ლის ღმერთს ევედრებოდა....

და გაშალა ფაქიზ ოცნებამ ასულისამ
ქათათა ტილო, დიადი გრძნობის ოქროს
ჩარჩოს გადააქვრა და... გაირინდა... იღუმალე-
ბის ბინდმა მოიცვა... შემოქმედებამ ტურფა
ვაჟის მკრთალი სახე ააცახცახა....

და გაბრწყინდა ღვთიური ცეცხლის
ღვთიურ შუქზე სახე წარმტაცი მეფე ვაჟისა,
თეთრ ტილოზე გადაიშალა მშვენება მზისა.

ქნარი უპყრია ახოვანს, ტანადს, ტურ-
ფას მარადის, ღიმი დაკრთის, ღიმი ოქროს
სახეს ღამაზს, სახეს ვარდისფერს და ვაჟსცქე-

რის მედიდურად მთათა მწვერვლებს მიძიმე
ღრუბლებში თავგახვეულებს...

ღამაზია ოცნების ვარღ, ოცნების
დილა! ღამაზია, მზენ და მკვირცხლი ოცნე-
ბის ვაჟი!

ბინდმა მოიცვა გარემო. ქალწულმა
ფარჩის სამოსელი მზრებზე მოისხა და რუს
მწვია, წელზე შემომდგარ ბიბინე მდღლოს
ფარჩის კალთები შემოიხვია და, შავი ტალა
უკუნი მისთა მთრთოლევარე მკერდზე კდმა-
მოსილმა ჩამოირხია.

ყვავილებში დგას, მდღლოს ტალღებ-
ში გარინდული ქალწული ქალი და იშშუშ-
ნის ფრიალა საბურს კანკალა ხელით... ვაჟის
ლოდინში გული ელევია.. სღუმს ყოველივე
ღამაზს მიდამოს ტკბილ სიზმარში ჩასძი-
ნებია....

და გაირღვა გულჩათხრობილ მიდამოს
ბინდი.

ნელის-ნელა კლდის ნაპარალზე შავი
ჩვენება გამოისახა და აღიმართა ახმახი ვაჟი,
უშვერი ცხვირით, უწამაშამოს ვეება ქნარი გა-
ღუქიდნია.

და შეაზო ტლიანქი ხელი იღუმალ სი-
მებს და მოისმა ქალწულის ნადელით სახე-
სე ამონაკვესი.

ასულს, დათუთქულს სანახაობით,
ტრემლის თასიდან მწარე კურცხლები ჩამოე-
დინა... და დაბნელდა ოცნების ვაჟი. ოცნე-
ბის ვაჟს შავი ღრუბლები გადაფარა.

გ. დათიაშვილი

აღმობრწყინდა

აღმობრწყინდა მზისა შუქი,
ღამეს ფერი დაეკარგა;

ცამ მანდილი იძრო მუქი,—
მზის სხივებით მოიქარგა...

იაღონმა მორთო სტვენა,
ბაღჩა-ბაღებს დაურბინა,—

მეც ვიგრძენი შევება-ღუნა,
გულს სიამე მოეფინა!..

ქ. ძიძიძე

წითელი დროშა

გაზაფხულის მზე კრთის და ცქრიანობებს,
თავისუფალი ხმალი კრიალებს;
წითელი დროშა წითლად ირბევა,
წითელი დროშა კობტად ფრიალებს,
თავისუფლების ბრწყინვალე შუქი
მტერს და ორგულებს უბნელებს თვალებს;
წითელი ლენტი შეგნის ვაჟკაცებს,
წითელი ლენტი უხდება ქალებს.

ბედმა უმუხთლა ძველსა ბატონებს,
სუსტთან ძლიერებს, ძლიერთან მხდალებს!
აზრის დამხვევლებს, სიპართლის მკვლელებს
დღეს ბორჯკლებით უბოქვენ ხელებს

წრფელი სალამი შორეულ გვირგვინს,
ვინც თვისი სისხლით რწყვენ მინდორ ველებს;
წრფელი სალამი ჯარს თავისუფალს;
უებრო მეზობლთ სამშობლოს მკველებს.

გაზაფხულის მზე კრთის და ცქრიალებს
თავისუფალი ხმალი კრიალებს,
წითელი დროშა წითლად ირბევა
წითელი დროშა კობტად ფრიალებს!

საფო მკვლადე

შეგების ბაღში

დღეს დილაზე შეგების ბაღში ახლად გაშლილ ვარდებს
ბულბულეები უამბობდნენ საამდროვო ზღაპრებს.

უ ამბობდნენ, მზის სხივები ვით ებრძოდნენ ზამთარს,
რომ ვარდების არსებობა არ მოეხსოვა აფთარს.

მზის სხივები შეიკრიბნენ, ყველა ერთის ძალით
ეკეთნენ და დაამარცხეს, დასწევს ცეცხლის ალით.

მცირე ხანის ბრძოლის შემდეგ განუტევა სული
და მის ნაცვლად მფეფ დასვეს ტურფა გაზაფხული!..

ზ. ზემო-ხანდაკელი

ჯ ა რ ი ს - ძ ა ც ი

(ნობათად განმანათვისებულ მხედრობას)

სადარაჯოზე ვდგევარ რუხი ფარაჯიანი,
მაშული ჩემი ჩემით არის დარაჯიანი.

და ვაი, მტერსა! თუ გამეძღოს—ჰლახოს სამძღვარი,
მას ჩემი რისხვის უპირველეს წალკავს ღვარი.

მე დარაჯი ვარ, ჯარის კაცი; ვიცავ სამშობლოს,
მისდამი ტრფობით, უკვდავს ვიდგამ, ძველს საამსოვლოს...

ს. ერთაწმინდელი

მოწოდება

ზოგჯერ თქმა სჯობს არა თქმა-საო!
დადგა დრო და უნდა ითქვას ის,
რაც მძიმე ლოდად აწვეს ყოველ ქე-
შმარტ ქართველ დემოკრატს; მაგ-
რამ პარტიულ და სცილინის ანუ
ტაქტიკური მოსახერხებელს გამო ბაგე-
ნი ვერ დაუძრავს.

ეს არის საქართველოს ტერიტო-
რიალური ავტონომია

როგორც თვეში უწყლოდ, ჩიტო—
უჭეროდ, ისე ქართველი ხალხი უა-
ტონომიოდ ვერ გასძლებს, თუ მას
ხსერს თავისუფლად სუნთქვის პო-
ლიტიკურად და ეკონომიურად ფრთა
ვაშლოს.

მიწა და თავი უფლება,—აი რას
გაიძახის რუსის რევოლუციონერი
გლეხი.

მიწა-წყალი და უფლება,—აი რა
უნდა მოითხოვოს ქართველმა ხალხმა.
ესე იგი ქართველმა ხალხმა უნდა
მოითხოვოს ტერიტორიალური ავტო-
ნომია.

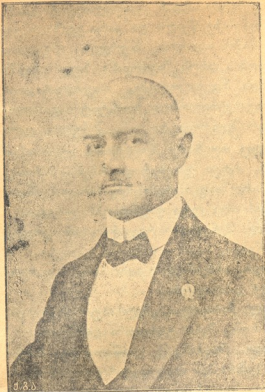
მაგრამ ამითი ჩვენს ძმა რუსებსა
და სხვა ერთ როდი გამოვითქვით:
საერთო ტირს და ლხინში ერთად,
საოჯახო-შინაურ საქმეებში თვეთა-
ვისთვის ვიქნებით.

ჩვენი ქვეყნის საყვითლდელი ყვე-
ლამ ახლ-ვე უნდა აღიაროს ის, რაც
ასე საჭიროა და რაც დღეს არა ხვალ,
რაკი ხალხი გათვითცნობიერდება,
თითონ მოითხოვს, მაგრამ ვაი თუ
მერე გვიან იყოს.

მას გადალაზეთ რუბიკანი.
ავტონომისტებმა სრულიად საქარ-
თველოსა, შეერთით!

იოსებ პრიმათიელი

სერგო ჯუღარიძე

პირველ სათათბიროს წევრად ნამყოფი. კავკასიელ ექვითა საბჭოს თავჯდომარე.

მ. ვ. როშიძე

საბემწიფო სათათბიროს თავმჯდომარე, რომლის თავმჯდომარეობითაც შესდგა აღმასრულებელი კომიტეტი. ამ კომიტეტმა დაამხო ძველი მთავრობა და ახალი შეადგინა.

ნიჭიანქა

იოსებ დავითაშვილის ცხოვრებიდან

სამ სურათად

სურათი მეორე

(თბილისში: მტკვრის ახლო. სახლი იოსების უფროსი ძმისა).

I

იოსები (მაგიდასთან ზის. წინ წიგნები უღაგია. სწერს, ხან გაიღიმებს, ხან დაღონდება). ოჰ, ვენაცვალე ღმერთისა! ეს კარგი ლექსი მომეილა... (კითხულობს).

რამ დაგაშრო შე ოხერო დარბიების ბედის წყარო! ამოდუდდი, რომ ქვეყანა ერთნაირად გახარაო! შე გუდსა შწავს ეს სოფელი ორნაირად გაყოფილი: ბედათ ჩაგრულს უდგოთ სტანჯავს თავის ბედათ ემაყოფილი... (ხაფიქრდება).

II

სალომე (დარბუჯი შემოვა. ხეჯში დი-

ჯი გოკა უჭირავს). ეე! ქუეს კოლოფო! რას გაშტერებურხარ? წალი, მტკვრიდან წყალი ამომიტანე!

იოსები (გამოეკეცვა). ძალოჯანი! აბა, ყური დამიგდე, რა კარგი ლექსი დავწერე... აი, წაგიკითხო:

რამ დაგაშრო შე ოხერო დარბიების ბედის წყარო...

სალ. (შეაწუხებულა). არ მინდა შენი წაკითხვა! მერქარება... შეშაც დასაჭრელია!

იოს. (გაუხადისდება). ძალოჯანი! შენი პირიმე! ჯერ წაგიკითხამ და მერე ამოვიტან წყალი. შეშხაც დავჭრი. აი, მოკლე ლექსია, სულ რვა სტრიქონი...

სალ. წაიღე იქით!.. მე შენ გეუბნები, პეტრობას თავი დაანებე! ეგ შენ პურს არ გაქმევს... ყურებიდან ბაზბა გამოიღე, კარგად

გაგონე! წიგნი სწავლულებმა უნდა იკითხონ... რა შენი საქმეა ლექსაობა... აბა კოკა! (წინ აღუდგამს).

იოს. (გულწაქვლად). რახან არ გინდა, არ წაგიკითხამ... ქაღალდს უბეში ჩაიდებს, კოკას იადებს და გაყვას.

ხალ. (ბუზღუნებს) დაიწყებენ ფილოსოფოსობას... აქ ამდენი საქმისთვის თავი ვერ ამირთმევია, ვგ ლექსების ბლადჯან მოპყლი... (მაგიდადნ წიგნებს აჭრეფს და თანხაში შეჭყრის) ოხრათაც დარჩენილხართ, აბანდელი..

III

გივი. (შემოვა. ხელში ცუფა უჭირავს). დედაკაცი! გაგიყდი თუ რა დაგემართა?

ხალ. (მოუბრუნდება). გაგიყდი კიდევ და გასულელდი კიდევ!

გივი. მაშ კედლებს რას ეჩხუბები?

ხალ. კედლებს კი არ ეჩხუბები, ჩემ მშვენიერ მაზლზე მოვახსენებ...

გივი. რა ამბავია?

ხალ. ის ამბავია, რომ წყალზე არ მეგზენებოდა... ძლივ დავაფერინე პირჯვარი...

გივი დავიჯერო, უარი გითხრა?

ხალ. შენ მინც ჩემი არაფერი გჯერა... რატომ არ უნდა გამიგონოს? ამავი მაქვს... შეილივით გამიზრდია?. ოჯახი მაგან შემოქამა...

გივი. ეხლა ხომ აღარ გიკამს? პირიქით შენ გაკმევს...

ხალ. აბა რას მაკმევს? ხანდახან რომ ორიოდ გირვანქა პურს მოიტანს და ორიოდ მაურს ვაღმომჭყრის ხოლმე, დიდი რამ ნუ გგონია შენ ისა... ბევრი მართებს ჯერ, ბევრი... ერთი მტკაველი იყო, გერივით რომ დაახხვედრე სახლში...

გივი (ღიარუხება). შენ იცი! ე ცულის ყუა არ გამომტყუო თავში! ჩემ ძმაზე გერს ნუ იხახი.

ხალ. მაშ არა, იმისმა სოცოცხლემ, მოციქულს დაუძახებ! შენი ძმა რომ არის, იმითომ ექომავები... მოთავისე ხარ...

გივი. რას ვექომავები, შე ოჯახ ამოსაწყვეტო! ნათქვამია: "ჩუათამი წყალს დაღოვს, ღმერთს შეხედავს". პატარაობიდანვე ჩვენი მარჯვენა ხელი ევა ყოფილა: ბატონის

ვალი გვემართა, მაგან გადაგვიწყვიტა... ლის აშენებაზე წყალი და კირი გვიზიდა, საჩაიეში მიკის ადგილას ბევრჯერ უშველია, შავირდობის დროს შავირდანა სულ სახლში მოპქონდა. მაგ საყოღადმა, თავისთვის კი— თავის გულკეთილობით საოსტატო დასალოციც ვერ შეაგროვა და ვგრე ქარგოლად დარჩა. ეხლაც თუ რამეს შოულობს. გული აქეთ მოსწევს. როცა უსაქმურად რჩება, მაშინაც კიდევ სახლში გეხმარება, სხვა რაღა გინდა, რა ვიცი! არც ვგრე დაუნახობა ვარა...

ხალ. შენ ისეთი რეგვენი ხარ, კიდევ გააგებინება...

გივი. არხინად იყავი: არც აგრეთი სულელი ვახლავართ...

ხალ. მართალია, მეტრახტირე კი ხარ, მაგრამ მინც შენი ტეტიობა გემჩნევა...

გივი. (ხალხასკენ). დაიწყო კიდევ რატარუტი! (ამას) შენ ადვილატი ვერ გაჯობებს, რა უნდა გელოპარაკო... დაიკი ე ცული, ზაქარა მჭედელს გავალსინე. წყალი რომ მოიტანოს, შეშაც დაატრინე. მე მივდივარ.

ხალ. (ცუფს გამართმევს და კედეზე მიაყუდებს). სადილად მოხვალ?

გივი ნუ მომიციდი, სხვაგანა ვარ დაპატრეშული. (გაყვას).

ხალ. (ხალხასკენ). კარგად კი მყავს ქმარი ხელში დაქერილი, მინდა მივატრიალოებ, მინდა მოვატრიალოებ...

IV

იოს. (ქშენით შემოვა. კოკა მხარზე უდგავს. ძლივს ჩამოადებს). უპ, დავილაღე! ყინული ჩამიტყდა და კინაღამ წყალში ჩავარდი...

ხალ. ნეტა არ მინდოდა, კოკა გაგტეოდა, მაშინ ნახავდი შენს ყოფას!

იოს. მე რომ დავიხრჩობოდი, მაშინ რაღას იტყოდი, ძალო?

ხალ. დიდი საქმე მოხდებოდა, ბევრი, ბევრი ერთი მეღექსე დაპყლებოდა ქვეყანასა...

იოს. (ამოაზრებს). ეპ ძალო! არ მეგონა თუ აგრე გამიმეტებდი მომეცი ცული, შეშა დავკრა.

ხალ. (ურჯანებს). აშენდა კედლებო მიყუდებული. ქვას არ მოახვედრო. ახალი გაღესილია, პირი დაუჩლუნგდება.

იოს. (ტულს ადგებს). ერთი რამე უნდა შეგხევეწო, ძალო!

სალ. თქვი რა გინდა?

იოს. დღეს ორი ამხანაგი მოვა ჩემთან. ცოტა სალაპარაკო გვაქვს.. შენი ქირიმე, გაჯავრებული ნუ ეჩვენები!

სალ. საპეტრო გეჩვენებთ რამე! ჯერ შემი დასტერი და მერე რაც გინდათ, ქენით.

იოს. ეგრე, შენი ქირიმე! (ტაყ. ცოტა ხანს უკან მოასმის შუას ჭრის ხმა)

სალ. (ბუზღუნით ფუსფუსებს)- კარგი ბიჭია, მაგრამ ცოტა ეგ არ მომწონს მაგისი, რომ რაღებებსაც ბლაჯნის.. სულ ვიღაც ღარიბებისთვის ფიქრობს.. თავისი თავი დავიწყებდა და სხვებს უნდა უშველოს... მიიომ „სიცალიობს“... რადაცა უნდა ვახდეს.. იმდენი რა უთხრა მაგას, რაც არა შეეძლოს-რა... საცოდავი.. „გრანცია“ გაუთავებიათ, ისინი ვერას აკეთებენ და მაგან რა უნდა გაარიგოს.. რომელი სწავლული ეგ არის.. სკოლა თვლით არ უნახავს და სასწავლებელი... (მოასმის ღამარაკი. ტულს ხმა შესწდგება) ოჰო, ამფსონები მოუვიდნენ! აქედან გვეცალო, თორემ მეგნი მეც აგამადონი აღებენ...“ (ტაყ).

V

იოს. (შაქროს და ვასოს წინ მოუძღვება). მობძანდით, ჩემო მეგობრებო! სახლში მობრძანდით! დიდებულმა შოთამ დავიწყურა: „ვინც მეგობარსა არ ეძებს იგი თავისა მტერიაო“.. ჩვენც ჩვენის მეგობრობით ისეთი კავშირი უნდა შევკრათ რომ: ამომძისათვის თავი ქირსა არ დავრიდოთ და სიყვარული ვაზაა და ხილად ვაგდოთ.. მაშინ ავისრულდით დიდი მოძღვრის დაროგებასა და ჩვენს მოვალეობასა.. დაბრძანდით. (სკამებს მასთავაზებს).

შაქრო და ვასო. (დასწვებიახ). ოღონდაც, ოღონდაც..

იოს. აი. ჩემო კარგებო, რისთვის მოგიწვიეთ: ძალიან ტულ პირობებში ვცხოვრობთ... ბნელი კანონი ყველას სულს გვიხუთავს... ნამეტნავად მშრომელ ხალხს... ხუთი კაცი ერთად ვერ შევკრებოლა, რომ ჩვენს ქირ-ვარამხედ თავისუფლათ ვილაპარაკოთ... ყველანი ჩვენს ზურგზედ პარპაშობენ, გვიგრამენ, ადამიანებად არა გვთლიან, ეს სულ

ჩვენი ბრალია... ერთი პირი არა გვაქვს... ერთმანერთის კარგი გვეზურს... წიგნებს არა ვცითხულობთ.. მოვიქრებას ვაუზრივართ. ბოლოს ვიქსაქსებით და სხვები სარგებლობენ... ქარხნებში ერთი კაცი ორმოცს მანქანასავით ვებმარობს... ამიტომ საქირია, სხვა და სხვა უბნებში მოვაწყეთ ბინები, სადაც კირა-უქმებში თავს მოუყრიო მშრომელ ახალგაზრდობას. წაუთხოვთ რჩეულ წიგნებს. აუხსნიო ყველაფერს, შევაყვარებთ მეცადინეობას და ავაცდენთ იმ ბრუნდე გზას, ეხლა რომ სარდაფებში ჰყარავვენ თავიანთ ტანჯვით აღებულ ქონებასა და გონებისა... მაშ შეუღლეთ საქმეს და მოვეზადლოთ საუკუნობით შექრედილ ბორკილების დოსამსხვრევად!..

შაქრო და ვასო (აღტატებულები). შეუღლეთ, შეუღლეთ, ჩვენო იოსებ!

იოს. თუ ჩვენ ღარიბებმა არ ვუპატრნეთ ჩვენსავით დაიარულ ღარიბებს, სხვები ძალიან არ გაიცხლებენ თავებსა, თუმცა იმათშიაც მოიპოვებიათ თათოვროლა მნათობნი, რომელნიც მხოლოდ გვიქადაგებენ, საქმე კი ჩვენ უნდა ვავაკეთოთ.. დიდებულმა ილიამ ბრძანა:

რომ ბედში მუფავი შენ ძმად შეგანდეს, ეგ ვერაფერი სიყვარულია, საქმე ის არის კაცს ის უყვარდეს ვინც ბედისკან დაჩაგრულია...
შაქრო. დიდება მაგის მთქმელს... ჩვენც მაგიტომ მოვედით, ჩაგრულთა მოსარჩლელ! გავიძებ წინ და მოგვეყვებით უკან..

ვასო. ჩვენი გონების ამხსნელო, იოსებ! შენმა ლტქებმა ისეთი ვაგდენა იქონია ჩემზე, რომ არა მგონია ვინმემ უკან დამახვივნოს სიმართლის გზიდან... გვიდა, სულ შენთან ვიყვეთ და გველაპარაკებოდე..

იოს. ჩემი ბედნიერებაც ეგ არის, მეგობრებო! თუმცა ზოგნი ჩემ ტანჯვით დაწერილ ლტქებს არხენად წაიკითხავენ, მაგრამ მე მაინც კალამს ხელიდან არ ვავადებ; ვიდრე შემეძლება სამსახური გაუწიო ჩემ აღმზრდელ ქვეყანას..

შაქრო. ჩაგრულთა და ქვრივობოლთა საუნებზოდ..

ვასო. (ხვეწით). შენი ქირიმე, იოსებ,

აბა ის ლექსი გვიტობარი შენ თავზე რო გაქვს დაწერილი! მხოლოდ სიმღერითა თქვი. იმ დღეს რო იმღერე, სულ სხვანაირად მომხვდა გულზე...

იოს. ოღონდ მიბრძანეთ და მხათა ვარ თქვენი სიამოვნებისათვის... (ტყავს ჭანჭუნე მღერის.)

სოფელში გლეხის შუალი ვარ,
 შკადითა გამოზრდილია,
 უქუდა, ჩხისა აშრა.
 ქალაქებზე გავფეხილია.
 აბოლი დაყრწი დედაშამს
 დრო შადგა განსტინა,
 სადაც კი ვარდას დუქუბე
 იქ მხვდება ეკლის ძირა.
 მაშინ ამ რიგად ტანჯუდა,
 ვით ვიტანჯები შეიდა,
 თუმცა სათქმელი ბუერი მაქვს,
 ვერ გამოიდა შირა.

შაქრო. (ტაშით დააჯილდუებს). ოპ, შენი ქირიმი იოსებ! სულ ლეივობაში დამიარა...

ვასო (ტაშის შემდეგ). ჩენისთანა გლეხებს რომ არიგებ, ეხლა ის ლექსი გვიმღერე. არ დაიზარო, თუ ღმერთი გვიყვარს! აი გეხვევებით ორივენი...

იოს. ეგ ლექსი დოესში რომ ბატონს ვემსახურებოდი ვალში, მაშინ დავწერე. ვასრულებ თქვენს თხოვნას. (მღერის.)

გლეხებმა წიკნი ვისწავლით,
 ეს არის ჩვენი ვალით;
 გმეოფა რაც რამ გვეძინა
 დროა გავადით თვალთ...
 არაფის დაუხვედრით,
 და ანდ იშროთ სხვანათ,
 უგულამ იშრომეთ ძმურათა,
 არ დაიშურეთ ჟანია!..
 შე კარგისა რამეს ავირჩევთ,
 მიღება თქვენზე ჭკიდა:
 სწავლა ბნელის ფარანი,
 სწავლა ცსაფრების სიდა.

შაქრო. (კიდეტ ტაშით). იცოცხლე, იოსებ, იცოცხლე პატიოსან მუშების სასახელოდ.

VI

ხალ. (ორჯერ სამჯერ შემოვა და გაუ. ფუქუსებს, თან ბუზღუნებს) აღარ გაათავებენ..

გული გამიწვრილა ამთმა ტაშმა და ყაყინმა... გარედან რომ შემოიხედონ, უნტი ეგონოთ და ეგ-ლა მაკლია, უპოლიცია თავზე დამადგეს...

იოს. (ცდილობს ამხანაგების ეურადებაშია მთავრის, რომ, სალომეს ბუზღუნე შეუნიშნავი დაწესეს). ასე ჩემუ მეგობრებო! მუშები სულ ასე უნდა ემღეროდეთ:

მუშა ვარ და ვადენ ვიცი მუშის ბედი თუ რაც არი,
 ის უდელში შეპყვლია ქედ-მოდრეკით როგორც ხარი,
 მის გარუჭულ მაცარ კანსა მუდამ რეცხავს აფელის დვარი,
 შრომობს მუშა, თან დიდანებს, აკონდება მაც-ხოვარი.
 აკონდება და მხნეუდება, პირჯვრის წერით შრომა მას არ გძნობს.
 ვაშა, ვაშა მუშა ხალსსა, დმერთმა მუშებს გაუ-მარჯვს..

ვასო. (ადრთთაფანებით) გამარჯვოს პატიოსან მუშებს!

შაქრო. (ტაშის შემდეგ შეუმჩნევლად წა-მოდება. რადგან სალომეს ბუზღუნეს ურს მთქვანეს). წავიდეთ, ვასო! როგორც იოსებმა დავგორივა, მეორე კვირას ჩვენსა შევიკრიბოთ...

ვასო (ადება). წავიდეთ, შეუდგეთ საქმეს... გამარჯვებით, იოსებ! (ხელს წამართმევს).

იოს. (კარბამდინ მთქვანება). ნურას უკაცრავად, თქვენი ქირიმი..

შაქრო (მობრუნდება). ბოდიშები არ იყვებს... ვანა ჩვენ არ ვიცით. მშვიდობით! (გაფლენ).

იოს. მშვიდობით! მშვიდობით! (წავნებს დაუწყებს ძებნას).

ხალ. აღარ უნდა გავთავებინათ, ბიკო! რო გააბით და გააბით, ერთიც ვნახოთ, უპოლიცია თავზე დადგომოდით, რა პასუხი უნდა მივცეთ?

იოს. (საუგულურით). რა იყო ძალუაჩემო, რომ ცოტა მოგეთმინა? რაზე შემარცხვინე იუცხო ხალხთან?

ხალ. (იუკადრისებს). შენ იცი! სიტყვას ნუ მიბრუნებ! შენი ლექსები დიდა რამე ნუ გგონია! მეგითი შენ მამასავით მოამბეძე ძმის

სახელსა და გვარს არცხვენ, სხვა არაფერი..

იოს. (გულხათუქუფა). ოჰ, ძალუანგო! რომ იცოდე რა რიგად მიკლამ გულს მაგ სიტყვებით... (ცრემლები მოჟვს) რად მემტყვეთ გვრე უწყალოდ? რა დამიშავებია თქვენთვის ობოლმა თვალბმა პირველად შენ დავინახა დედის იდელოს, მაგრამ იმ დღიდანვე ცივი გული დამიხვდა შენს უბეში.. ამაოდ მწყურროდა მშობლის აღერსა, როგორც მინდორში მარტოდ ამოსულ ყვავილის წყალი.. არ მახსოვს შენგან არც ერთხელ დაყვავება წახლისება, ნუგეში, რომ ბავშვური ტინი ერთი წუთით მაინც მომეკლა ოდესმე.. არც ერთხელ, არც ერთხელ არ წავითამამებია.. შენში ჯიგარი ვერ დავინახე.. ნუ თუ დედანემიც აგრეთი ცივი იქნებოდა.. დედაც, დედაც! სადა ხარ? ნუ თუ საფლავში მაინც არა გრძნებ შენი უბედური იოსების პატარობიდანვე ძუძუ დანატრულებლ ობლობას.. (ტირის).

სალ. (გაბეჭვული უფრუბს). რაებს მიჰქარავს..

იოს. არა, აქველარავიტან ცხოვრებას.. უნდა სხვაგან ვეძებო საფანე, მაგრამ ნამდვილი დედის სად იპოვნი გულში.. (განჯინიდან გადმოაღვებს თავის ლოჯინს და ჩანსაგში შეახვევს).

სალ. (გამოკრევევა). კარგი, გეყოფა სულელობა! დაწყე ლოგინი თავის ალაგას!

იოს. (აჯვადებს ზურგზე). მშვიდობით, ამდელი ხნის ამაგო! მშვიდობით, არე-შარევი ობოლი იოსები მეორედ აღარ დაბრუნდება ამ სახლში.. (შეაღის).

სალ. (გაჭურვებს). იოსებ, დაბრუნდი!

იოს. (შოთხელება). მოკვდა გული, ძალუანგო! კვერცხი რომ გატყდება, აღარ გაბეჭვდება.. (გავს).

სალ. (წაღება კარებამდინ). იოსებ!

გიგო თემისხველი
ჭარღა

(დასასრული იქნება)

ოცნების მხარე

ანუ

რად მიუვარს ფინეთი? *)

წარმოადგინე, მკითხველო, თვალ-უწვდენელი, უზარ-მხზარი უღაბხო, სადაღ მტკზარს სული და გული ესუთება უწყლოობით, თუ სინებისაანაქებით. მერე ხომ მოგვსენებათ, რა ხანის უღაბხო? — ეს ერთფეროვანი, გაღაბურული, მწინი ადგილები, სადაღ მტკზარი მხლოდ მარტოსიხისაგან გახურებულ ქვების და ქვიშის გარდა სხვას არაფერს ამხნევს. თქვენ ხანდახან მთელი დღეები უნდა იარათ, გახართ ოცი, ორმოცი თუ მეტი ვეგის მანძილი, რომ წააწვდეთ საღმე მღვანარელობას, წყალს, ე. ო. ოახისს, ანუ კორდს. ამიტომაც ძალიან დიდ გაჭირვებას განიცდის ქარავანი ამ ძნელად სისარული უღაბხოში. რა ეშველებოდა მტკზარს, რომ აქა-იქ, უღაბხოში არ წააწვდეს საღმე ამ ოახისსებს, სადაღ მას საშუალება ეძლევა შეწუხებული სული და გული მოაბრუნოს და დაიწინაროს?

სწორედ ასეთ ერთად ერთს ოახისს წარმოადგენს დღეს ფინეთი რუსეთის ვრცელ იმპერიაში.

გიგორი? — აი ფაქტები: ამ ჩვენთვის საინტერესო ქვეყანას არც ერთი თვისი შვილი არ გაუწირავს (ჟერ-ჟერობით მაინც) როგორც დღევანდელ ჟერ არ გატონილ სისხლის წვიმებში. აგრედვე ამის წინამორბედ იმეში, როგორც მაგ რუს-იახონიის და სხვა; არც ერთი დღეც, ცოლი თუ და არ ატონებულა იქ მწარედ მათთვის ძვირფასი დანაკარგისა გამო; იქ არც ერთი დანა-სოფელი არ დატოვებულა ჟანსადი ვაჭარებით და მათ დაჯაგას არ გამწვავებულან ქურდ-ბატონ-ავაზაკები, რომელნიც ჩვენში როგორც ტყის ნადირნი, ღარავის ინდაბენ: არც ქაღს, და არც კაცს, არც დიდსა და არც ბატონ-ქორფასა. იქ სიმშალს და უზომო გაჭირვებას არ დაუდგამს ტახტი ბძანებლობისა; იქ მცხოვრებთა საერთო რიცხვი არ განახევრებულა როგორც ჩვენს კურთხეულს ქვეყანაში; იქ სიმშობლს არ დაუბრუნდებათ ჟან-მძოთელ შვილები.

*) ეს წერილი რევოლუციის წინადაა მიღებული. რედ.

ბის მაცერ დასახიბრებულ-დაკუტბუღინ ამ სე-
შინელ ოპში.

მსოფლდ იქ ფინეთში სუნთქვერ დღეს თა-
ვის უფულად (შეღარებთ, რასკვირწყულა, იმპე-
რაციის დასარჩერ ქვეშეგრდამიბანს); შუიზარაჟ და
მწაწმელულ ჭეარს მსოფლდ იქ აზიან აცი-
ლებულენი ბუნეინი შეიღინ სუომისა (ფინე-
თისა)! ჩვენში თუ უციღობის მორეკში იფლება
ხაღბი, და ნახეარზე მეტი წერა-კითხვის არ
მცოდნეა—იქ, ფინეთში, რომ ძაღანანდ შიან-
დომთ წერა-კითხვის არა მცოდნეს ვერს ჭინ-
ებთ; ჩვენში თუ პირველ განუფილებლის მოწა-
ფეს არ დაწვეუბინთ რუსული ენის სწავლა გწუ-
ხვართ და მთავრქვამთ—მამინ, როდესაც ბაჟური
სტრუქტობა და ინტელექტერია უმადლესი სწა-
ვლით ადგურდილო—შეწარლად გახდავსთ სხელ-
მწიფოთ ენის ცოდნაში, და თუ ეინემე რაიმე
იღის, ისიც საუფელ-პურელ! ჩვენში რომ მთელს
მასხარა შემითარო სოფელად აზნოს სსენებეს ვერ
ნახავთ,—იქ კი დედის ძუშუსთან ერთად ეჩვეს
ფინელი სისუფთავეს და სიფიხიზეს; თითქმის
უგულას სათითხოდ სკუთარო აზნო აქვს მიდ-
მული სახლთან; ზამთრბობთ კვირაში ერთხელ
ან ორჯულ ბანახოს, ზაფხულბობთ კი—უფელ
დღე.

ჩვენი დამოუკიდებლობის დაკარგვისათხავე
დღემდე ჩვენი არამდ თუ უმადლესი ეროფრული სე-
სწავლებელი არ მთავრეობებს, არამედ სსშუალო
და დაბალიც კი, მამინ, როდესაც ფინეთში წმინ-
და ეროფრული უნივერსიტეტი, ჟერ კიდევ 1640 წ.
დაარს. აგვის უფლებებთ ზატარა რესპუბლი-
კას წარმადგენს! ამას კარდა, იქ არის კიდევ
სხვა უმადლესი სსწავლებლები: საზღვაო,
სამკურნეო, სანეწერო, სსმუსიკო და
სხვა, მამინ როდესაც ვერბანის მოწი-
ნავე სსწავმწიფობებშიც კი, როგორც მაც-
სადრანგეთა და ინგლისი, ქალს აქნო-
ბამდისინ არ აქვს მთავრეული ზოლიტიკუ-
რი უფლებები—ფინეთში დედაკაცი უკლავრით
გათანასწორებულა მამაკაცთან და მათ ზარდა-
მენტში (სოკიში) ქალი—წარმომადგენლები ბლო-
მად არიან.

აღსანიშნავი კიდევ ისაა, რომ 1826 წლი-
დან ფინეთში სივლიდით დასკვის შემთხვევს
ჯერ არ უოფილა!

მთხველად დღევნდელ დიდ განსხვავებო-
სა შიანს და ჩვენი შორის, ჩვენი ბერს რამეში
კვაქვს საერთო მტახვესება: როგორც საქარო-
ველო, ფინეთიც ზატარა ქვეყანაა, თითქმის
მცხოფრებთა რაოდენობა ერთი და იგივე იყო
აქამდისან (3,000,000); როგორც ჩვენი ქვეყ-
ნის ატრელებულია სხვადასხვა მადღემის ხაღბით,
ასევეა იქიც; თუმცა არა ისე მძაფრად როგორც
ჩვენში (ეს უკანასკნელი ტარეობა ჩვენში სომ
ხელეფერხდასა გაწოწვეულია); თუმცა ფინეთი
შეღარებთ სხვებთან თავისუფალი ქვეყანაა, მაც-
რამ შიანთ ამირანი აქანდა იგუატრეობისადავს,
როგორც ჩვენში იქაც ეღიან შის აშვებას...
მტახვესებას ვხედვთ კიდევ საკმირო თქმულებე-
ბის შეღარებთ: როგორც ჩვენში აფეფხის ტუ-
ოსანი ა ჩვენი ერისთვის უსაყვარლესი და უფერ-
ფასესი ქმინდებათაგანაა, ატრედეე მთელი ფი-
ნეთის ერის საყვარელი საკათხეი წიგნვა რა-
დღედასა—ეს სხელხური იგუატრეობის ძველი ამ-
ბების კრებულა—ანუ ფინური სიმღერები, შეი-
დკარია რე-რე მარცლეფანა ტრეპებისაგან თი-
თა; ეს სიმღერები მით არიან ძვირფასი, რომ
ერთ თაობა გადასცემდა ზეზინდ მტორე თა-
ბას მრავალ საუწერობის განმავლობაში და მით
სსშუალებას აძლევდა უგულას ტარეო პირველყო-
ფილი აზროვნება და სოფელმხედველობა მ-
შინდელ ერში ხაღბისა.

მთელე შინაარსი შიის შემდეგია *): ვინმე
ბრძენი და გმირი ვიონეიონინი საყვარელ თა-
ვის ხაღბის სსკეთილდღეოდ წართმევეს „სამ-
ზოს“ (ბუნეირების წისქვილს) დაზღანდიოლებს,
მცხოფრებლებს „ზოსხაღსი“. ამ გმირის კარდა
იღებენ შინაწილებობას კიდევ სხვა ორი გმირი
(რას საკვირველი მტახვესება: აფეფხის ტრეოსან-
შიც“ სომ სამი გმირი იღებენ შინაწილებობას!),
რომელთაგანი ერთი კამიწინილი მტრედელი ილ-
მარინინი, რომელმაც გამოსკვდა „სამზოს“, რის
კამოც მისთვისდა მას კანთქმული თვისი სიღ-
მასით ქალი-მეილი „ზოსხაღსი“. ბოლოს კა-
დღეაღას და ზოსხაღსი შორის ატრედა ჩხუმი
ვიონეიონინი, ილმარინინი და ლემინკაინინი
კავმტახვერბან „სამზოსა“ დასაპურობად, რომე

*) ეს ცნობა და ზოგიერთი სხვა ამოღებულ
ბერეზინის თხზულებიდან.
თ. კ.

დონ მტრის ხელშია. ვიანგვიანები თვისი გრძელუმი და მომავალადი დაკრით ჭიანურზე და სიმღერით აძინებს მტერს: „ხამო“ ჩაგურდება ხელში და გამოსწვევს ზღვით სხადის-გან, თავის მტკარებით. მკრამ დედოფალი „ზონოლისა“ გამოიღვიძებს და რ უფლადი სტრანსი, კარდაქვეყნა არწივად და დედუნებს უმზავო ჯანით. შებრძოლებს დროს ჩისმიხა იმსხერხვლას, რის გამოც მსოფლივ რამდენიმე ნაწილი აღწევს თვის ქვეყანას. შემდეგ „ზონოლი“ დაშორნობებულ იქმნება. ვიანგვიანები ბოლოს თავის ქვეყნას და გვირბასს სტრეებს და უთმობს ხელს ქრისტე დმურს; თვითონ კი ნათე კავებუნება ცისკვეთს. თვისი სკვირგული ჩანგი და შიარები მან უნდვრძა თავის ერს სამარადისა სხსთვრად; ატრდვე წასვლისს უჩინასწარმტრეულა, რომ მოვა კიდევ ის დედადესაც ხალხი მას მოხმობს გამოსაქვლათ ხალხი „ხამოლი“ და სისიმღერით ახალი სიმღერებისა...

გულგაქვასა ამ უმთავრეს გვირს ვიანგვიანის ქ. ვითრების სკუთათისა ხარკში „მოხრეო“ დადგომული აქვს მშენებით და თვალწარმტრეი ძეგლი, რომელიც წარმოადგენს მფადმარე ვიანგვიანის—ერთ ხელში უჭირავს კანტელები და მეთრე ხელი კი აღუშვრია მადლა.

თუმცა ფინელები დღევანდელ თავიანთ მიწაწაქვლე დამკვიდრებულან მსოფლივ მე-VII ს. ქრ. შემდეგ, მკრამ დახეთ მათ სამიკავლითა მიუღიშვილობასს ჩვენ კი ვინ იცის რამდენი სკუთნის წინ ქრისტეს დაბადებამდის დაუბინავებულვართ აქ?..

რას არის უგულაზე უფრო სკვირგული თუ არა ის, რომ ფინეთი, დაშორებული იმპერიის დედა ქალქს მსოფლივ ჩხეკარი სხათის მანძილთ, ასე მტკიცეთ დაწინაილავ თვისი ინდივიდუალური სხათი და ცოტათიდ არ კათქვეყნულა მწერბულად ერში! ჩვენ კი ათასი გერსით დაშორებულნი იმპერიის ტერტრებს და თანაც შემოხდულულნი თვალწვედელ კავკასიონის ქედით, რა დაგვიმართა რომ ასე გაბაგვარდით და გავითქვიფინით ურცხო მადგამის ხალხში?!

მართალია, ფინეთი ძალიან დაშორებულია ჩვენგან და იგი შორს ცივ ჩრდილოეთში მდებარეობს, მკრამ მოქალაქეობრივ უფლებათა შეკრუბასა და სამშობლო ქვეყნის უსოფო სიყვარულს

იმდენი ძალა და თითქმის სასწავლო მოუხდენია, რომ იქაურ არა ისე ცხოველ შეოფლის მზის ოდნავ სიმერითლ-სისუსტე გაუქარწყლებია და უგულა მამულიშვილიმ ადუნთია სკუთრთავ უჭრობი ნეშლში, მზე, რომელსაც უოგულ ნაბჯის გაბადვამზე გრძობთ და ახწევთ...

სწორად ეს გარემოება ხდის აუღილებელ ფაქტად იმას, რომ ფინეთის ერი, როგორც დღეს ჯერ-ჯერობით გამარჯვებულია, ისე კვლავაც მუდამ გამარჯვებული იქნება...

მერე არ იკითხეთ, თუ რით ახსენება ასეთი წარმატება და უმბრატესობანი ამ ბუნებით მწიფე ქვეყნისა?

— ფართო ატრანსომიური ცხოვრების წესობით, რომელსაც თავკამოღებით ესარჩლებს და იტავს უგულა ფინი, მღერმარეობის და მიმართულებას განურჩევლად. მეტადრე ეს თქმის აქაურ სოციალდემოკრატებსზე, რომელნიც ამ ბოლო დროს კაი სკრძობა ძალას წარმოადგენენ ამ ქვეყნაში. იმათ თავიანთ ბრძოლის ქვაკუთხედად სამშობლოს კეთილდღეობა მიანდათ, სწორედ ეს უჩინასწავლანი არიან მდღევანი და მცველნი თავიანთ ტერიტორიულურ ატრანსომიურ მიმართულებას!

გულწრფელად ვურჩევ ჩვენს მარქსისტებს მეთავრებს ცოტა ხნით მაინც კავებუნენ ფინეთში, სხადც ისინი ბუგრს რასმე შეიძენდენ და ბუგრ რამეში ჩაიხედაბდენ...

ამიტომაცა, რომ ასე უსოფო მიეკარს მე ეს ურცხო ქვეყანა, მომელსაც ჩემს გულში ზირგული ადგილი უკავია, ჩემს სამშობლოს შემადგე—რასკვირგულია... **ერმალოვ კახი**

ფეროლი აგბევი

◆ **ჩხიმიძე ქ.** თბილისის საპატოო მოქალაქედი აირჩიეს.

◆ **კომისარაზი,** სახემ. სათბობროს წვერნი ხარლობივი, აჯემოვი და პაპაჯანიანი უცვე ჩამოვიდნენ თბილისს. მათ შეუერთლა კიტა აბაშიძე. ელიან აკაკი ჩხენკელს.

◆ **ამონომისხ-ტონილდემოკრატთა** ჯგუფი სწრაფად იზრდება.

◆ **ძარბოვლ საკულტურო საზოგადოება-** თა პაპოპარს ბამბოლაბა, რომლის წვერად ყველა პარტიის წარმომადგენელი არიან, მოითხოვა დემოკრატიულ-პოლიტიკური ატრონობა.

◆ **წამებული ნადეკუბატარნი** ვაკე წერეთ-

ლი ის. რამიშვილი და ნ. პეტროვარას დაბრუნდენ, სადაც დიდი ზემოთ შეგებენ.

◆ **კავკასიის სოციალდემოკრატიულ ორგანიზაციების** ყრბობა მოკლე ხანში გაიმართება.

◆ **გარი-კახეთის** სოფლებში თითქმის ყველგან შესდგა ადგილობრივი კომიტეტები. ავტონომიურად მოქმედებენ.

◆ **კვახათის** სამუშაო დღე შემოიღეს.

◆ **პასადება** დემოკრატიულ-რესპუბლიკანური პარტია.

◆ **გლახთა კავშირმა** მოქმედება განაახლა. ფიქრობენ საკუთარი ვაზეთის გამოცემას.

◆ **ბოვრი პროვინციის** ადმინისტრაციის პარტიულ მუშაკთა შორის.

◆ **კავშირების მხმარებელთა** ლაქრბობის დღე რუსეთში დაინიშნა მარტის 23, ჩვენში—25-ის.

◆ **სოციალდემოკრატიულ მუშათა** პარტიის ადგილობრივ წევრთა კრება გაიმართდა დღეს.

◆ **ა. კიბინაძის** ნ. შოკლანიას დებუთ სთხოვა, მოარიგეთ პარტიული და ნაციონალური უთხმობება, რაცა ძლიერ სპირთა საერთო დემოკრატიული წყობილების დასამყარებლად.

◆ **ახალი წიგნები** „ნაწერები ნატ. გიგაურ აბავე-გაბონელისა“ (თბ. 1917 წ., 24 გვ., ფასი

20 კ.), მივიღეთ. წიგნები მოთავსებულია წერილები ლექსები და სხ.

— **თეატრი და ცხოვრების** ფონდის სასარგებლოდ მივიღეთ: 1) გ. მარ. ძისაგან 3 მან. (თებერვლის); 2) ნატ. გ. გიგაურ-გაბაონელისაგან—2 მ.

შემოწმირველთ რედაქცია მადლობას უძღვნის.

— იოსებ დავითაშვილის ხსოვნის აღსანიშნავი დილა-სადამო, რომელიც გასულ კვირას უნდა გამართულიყო, სამკვირიოდ გადაიდო. თელავის მოწინავე პირნი ფიქრობენ, რაც შეიძლება ღირსეულად აღნიშნონ ეს დღე.

— კახეთში ამ ათი წლის წინად უკუღმართი-წესწყობილების მოწყალეობით გაყარებულმა ბიჭებმა მარტის 18 თავის ნებით აიხსნეს იარალი, თელავის კომიტეტს ჩააბარეს (შეაღოდ თითო ზელი დაიტოვეს) და განუტბადეს; დღიდან ხალხი; მთავრობის განკარგულებაში ვართო. რ. გორჯ. სიმის, მთავრე აღმთქვამთ ყველა მიწაწალა—ყ ჩაღლა ალაგებო. ხალხი გ. ხარებულია მათი საქციელით.

— ზელოვანთა კრება ქუთაისში მარტის 19 მოწვეულ იქნა გ. ტაბიძის თაოსნობით. კრებამ გადასწყვიტა ზელოვანთა სახ-ის დაარსება გამგებმა პირთა და ახალ მთავრობას მისაღმების დებემა გაუგზავნა.

შემოწმარულება

◆ **პოლიტიკათა** სასარგებლოდ აკაცი ბაკრაძისაგან მივიღეთ 10 მან.

◆ **რედაქცია** გამოთმეკმეღია იოსებ იმედაშვილი

ახალი კლუბი კვირის პრო. მარტის 26 31
კვირა — რუსული წარმოდგენა. ბილით 50-30 კ.

ორშაბათი — ოპერეტა. ბილითები: 1 2.-50

სამშაბათი — საოჯახო საღამო

ოთხშაბ. — სინემატოგრაფი. სიმებ, ორკ.

ხუთშაბ. — ქართ. წარმ. ბილითები 50-30 კაბ.

პარასკე. — ოპერეტა. ბილითები: 1 8.-30 კ. დი

წინ. — საოჯახო საღამო

კვირა — რუსული წარმ. ბილით. 4-30 კ.

დამაშუბინი — კონცერტებისა საღამ. ამ ათი

წარმოდგენისა და სინემატოგრ. საღ. 8 1/2 სა.

შაბათ. ფასი მანდილოსნ. 50 კ. მაძაკაც. 1 მ

სარუხის საზოგადო კლუბი

ორშაბათი — სინემატოგ. სიმებ. ორკ.

სამშაბათი — სინემატოგრაფი: სიმებ. ორკეს.

ოთხშაბათი — ქართული წარმოდგენა.

ხუთშაბათი — ოპერეტა რუსული ინაპა.

პარასკევი — საოჯახო საღამო

შაბათი — რუსული წარმოდგენა

კვირა — სიმეზიანი ორკესტრი

შესახველი ფასი: ქალბები და სტუ-

დენტები — 25 კ. მამაკაცი 50 კ.

დახაწყისი: წარმოიგნა — კონცერტების

— სინემატოგრაფ — საღ. 8 ნახ. ს.

„თეატრი და ცხოვრება“

ორი პრემიით წლიურად ღირს 8 მ., ნახევარი წლით 4 მ. 50 კ. ხელის მოწერა მიიღება თბილისში „სორაპანის“ სტამბის კანტორაში მადათოვის ქუჩა 1, ფოსტით: Тифлис, ред. „Театра да Цховреба“ —

I. ი. იმედაშვილი.

იმედაშვილი და მოკლე ხანში გამოცემა

შეცხოვრების სიტყვათა ლექსი ონი

შეღვენ. იოსებ იმედაშვილის მიერ, მეორედ შეესვეულ-შესწორებული. მოგარაყებული ცვით, ხელის მოწერით ღირს 2 მ. 50 კ. გაწერვა კიდევ შეიძლება: Тифლის, ред. „Театри да Цховреба“ — I. ი. იმედაშვილი.

